

Kommunstyrelsen**§ 230****Yttrande över remiss av betänkande: En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64) (KS/2025:264)****Beslut**

Kommunstyrelsen antar stadsledningsförvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Sammanfattning

Solna stad har fått betänkandet *En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag* SOU 2025:64 på remiss från Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) för yttrande. Utredningen konstaterar att dagens kontrollorganisation med cirka 270 myndigheter är komplex och ställer stora krav på samordning och samverkan. Många myndigheter är små och sårbara, vilket påverkar kontrollens effektivitet, likvärdighet och avgiftsstruktur. Slutsatsen är att antalet kontrollmyndigheter bör minska.

Utredningen har övervägt olika alternativ, inklusive sammanslagning av kommunala kontrollmyndigheter, men bedömer att dessa inte löser de identifierade problemen. I stället föreslås att ansvaret för livsmedelskontrollen flyttas till Livsmedelsverket, vilket bedöms ge bättre samordning och likvärdig kontroll. Foderkontroll och kontroll av animaliska biprodukter föreslås överföras till Jordbruksverket. Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Livsmedelsverket ska under 2026 förbereda omställningen, med start under 2027.

Ärendet har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden är det särskilt förslaget om att förstatliga livsmedelskontrollen som bedöms ha störst påverkan, då detta skulle innebära att nämndens ansvar för att utföra livsmedelskontroll upphör. Därmed skulle den enhet inom förvaltningen som idag hanterar livsmedelskontroll behöva avvecklas, vilket även i sin tur kan få följdverkningar på organisationsstrukturen på förvaltningen.

Mot denna bakgrund har miljö- och hälsoskyddsnämnden valt att fokusera på just detta förslag i sitt remissvar, snarare än att kommentera varje enskilt förslag och kontrollområde. Miljö- och hälsoskyddsnämnden delar uppfattningen att det finns behov av förändringar i kontrollorganisationen inom livsmedelskedjan, men anser att utredningens förslag inte är tillräckligt genomarbetat eller analyserat för att kunna ligga till grund för en så omfattande, genomgripande och kostnadskrävande reform. Utredningen har underskattat de praktiska utmaningarna med ett förstatligande av livsmedelskontrollen, samtidigt som de förväntade positiva effekterna i vissa delar framstår som övervärderade.

Stadsledningsförvaltningen instämmer i miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande. Stadsledningsförvaltningen förordar i första hand att arbetet med att reformera kontrollorganisationen i livsmedelskedjan ska fortsätta utredas. Om utredningens förslag ändå genomförs understryker stadsledningsförvaltningen vikten av att reformen föregås av en grundlig planering samt att tidsramen för ett genomförande förlängs.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande såsom sitt eget och överlämna det till Regeringskansliet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden**§ 30****Remissvar över betänkandet SOU 2025:64 En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan- för effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (MHN/2025:23)****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar förvaltningens remissvar som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Sammanfattning

I betänkandet föreslås att ansvaret för offentlig kontroll av livsmedel, foder och animaliska biprodukter övergår till staten. Detta innebär att nämndens ansvar för att utöva i första hand livsmedelskontroll upphör.

Förvaltningen delar uppfattningen att det finns behov av förändringar i kontrollorganisationen inom livsmedelskedjan. Däremot anser förvaltningen att utredningens förslag inte är tillräckligt genomarbetat eller analyserat för att kunna ligga till grund för en så omfattande, genomgripande och kostnadskrävande reform. Utredningen har enligt förvaltningen underskattat de praktiska utmaningarna med ett förstatligande av livsmedelskontrollen, samtidigt som de förväntade positiva effekterna i vissa delar framstår som övervärderade.

Mot denna bakgrund ifrågasätter förvaltningen om det föreslagna reformpaketet verkligen kommer att leda till de förbättringar som avses. Dessutom saknas en tillräcklig genomlysning av alternativa lösningar som skulle kunna vara mindre ingripande och mer kostnadseffektiva än ett fullständigt förstatligande.

Förvaltningen föreslår att:

1. **i första hand** avstyrka det remitterade förslaget och i stället förorda att arbetet med att reformera kontrollorganisationen i livsmedelskedjan ska fortsätta, och
2. **i andra hand**, om utredningens förslag ändå genomförs understryka vikten av att reformen föregås av en grundlig planering samt att tidsramen för genomförande förlängs.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2025-09-11
MHN/2025:23

Remissvar över betänkandet SOU 2025:64 En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (MHN/2025:23)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar förvaltningens remissvar som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Sammanfattning

I betänkandet föreslås att ansvaret för offentlig kontroll av livsmedel, foder och animaliska biprodukter övergår till staten. Detta innebär att nämndens ansvar för att utöva i första hand livsmedelskontroll upphör.

Förvaltningen delar uppfattningen att det finns behov av förändringar i kontrollorganisationen inom livsmedelskedjan. Däremot anser förvaltningen att utredningens förslag inte är tillräckligt genomarbetat eller analyserat för att kunna ligga till grund för en så omfattande, genomgripande och kostnadskrävande reform. Utredningen har enligt förvaltningen underskattat de praktiska utmaningarna med ett förstatligande av livsmedelskontrollen, samtidigt som de förväntade positiva effekterna i vissa delar framstår som övervärderade.

Mot denna bakgrund ifrågasätter förvaltningen om det föreslagna reformpaketet verkligen kommer att leda till de förbättringar som avses. Dessutom saknas en tillräcklig genomlysning av alternativa lösningar som skulle kunna vara mindre ingripande och mer kostnadseffektiva än ett fullständigt förstatligande.

Förvaltningen föreslår att:

1. **i första hand** avstyrka det remitterade förslaget och i stället förorda att arbetet med att reformera kontrollorganisationen i livsmedelskedjan ska fortsätta, och
2. **i andra hand**, om utredningens förslag ändå genomförs understryka vikten av att reformen föregås av en grundlig planering samt att tidsramen för genomförande förlängs.

Emelie Grind
Förvaltningschef

Mariell Ainestrand
Enhetschef livsmedelskontrollen

Beslutet expedieras till: Kommunstyrelsen

Bakgrund

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har remitterat Utredningen om förenkling och finansiering av kontrollorganisationen i livsmedelskedjans betänkande SOU 2025:64 – *En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag* till staden för yttrande.

Utredningens syfte och uppdrag

Syftet med utredningen har varit att stärka konkurrenskraften i livsmedelskedjan och skapa en mer effektiv kontrollstruktur som säkerställer likvärdiga konkurrensvillkor och förenklar för de företag som är verksamma inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter.

Utredaren hade i uppdrag att analysera ansvarsfördelningen mellan myndigheter som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, samt föreslå ändringar för att göra kontrollen mer verkningsfull, effektiv, enhetlig och likvärdig, samtidigt som den förenklas för företagen. Uppdraget innefattade även att föreslå en ändamålsenlig finansiering av offentlig kontroll för att minska företagens regelkostnader och skapa mer likvärdiga avgifter.

Vidare skulle utredaren föreslå åtgärder som förbättrar kontrollmyndigheternas rådgivning och stöd till företag, minska risken för omotiverade skillnader i detta stöd samt kartlägga hinder för samverkan mellan kontrollmyndigheter och föreslå förbättringar. Slutligen skulle åtgärder föreslås som särskilt underlättar för mikroföretag med diversifierad verksamhet inom livsmedelskedjan.

Utredningens slutsatser och förslag

Utredningen konstaterar att dagens kontrollorganisation med cirka 270 myndigheter är komplex och ställer stora krav på samordning och samverkan. Många myndigheter är små och sårbara, vilket påverkar kontrollens effektivitet, likvärdighet och avgiftsstruktur. Slutsatsen är att antalet kontrollmyndigheter bör minska.

Utredningen har övervägt olika alternativ, inklusive sammanslagning av kommunala kontrollmyndigheter, men bedömer att dessa inte löser de identifierade problemen. Istället föreslås att ansvaret för livsmedelskontrollen flyttas till Livsmedelsverket, vilket bedöms ge bättre samordning och likvärdig kontroll. Foderkontroll och kontroll av animaliska biprodukter föreslås överföras till Jordbruksverket.

Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Livsmedelsverket ska under 2026 förbereda omställningen, med start under 2027.

Nuvarande finansieringsmodell behålls, men avgifter inom vissa kontrollområden föreslås reduceras eller tas bort för att stärka konkurrensen. Utredningen föreslår även insatser för ökad samverkan mellan kontrollmyndigheter samt förbättrad dialog och rådgivning till företag.

Konsekvenser

Den stora konsekvensen av utredningens förslag är att kontrollansvaret flyttas från kommunerna och länsstyrelserna till Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Det medför ett omfattande behov av organisationsförändring, expanderings- och nyrekrytering för i första hand Livsmedelsverket. Myndighetens kontrollansvar kommer genom reformen att hundrafaldigas, från cirka 1500

anläggningar idag till cirka 150 000 anläggningar år 2028. Myndighetens personalstyrka kommer behöva mångdubbleras och kontrollenheter byggas upp på ett större antal nya orter för att säkerställa närvaro och kontrollkapacitet i hela landet. För kommunerna medför reformen att den verksamhet och organisation som är förknippad med livsmedelskontrollen (och i viss utsträckning kontrollen av animaliska biprodukter) behöver avvecklas och under år 2027 överflyttas till Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Utredningens bedömning av förslagets finansiella konsekvenser är att statens utgifter ökar med 130 miljoner kronor årligen. Av denna summa utgörs knappt 50 miljoner kronor av höjda anslag för Livsmedelsverkets övertagande av livsmedelskontroll, och knappt 50 miljoner kronor för att göra Livsmedelsverkets kontrollprogram anslagsfinansierade.

Utredningen i dess helhet finns att läsa på regeringskansliets hemsida:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/06/sou-202564/>

Förvaltningens synpunkter och förslag

I sitt betänkande lämnar utredningen ett genomgripande förslag till förändring av kontrollansvaret, kompletterat med ett flertal ytterligare förslag som berör olika delar av kontrollsystemet. För nämnden är det särskilt förslaget om att förstatliga livsmedelskontrollen som bedöms ha störst påverkan, då detta skulle innebära att nämndens ansvar för att utföra livsmedelskontroll upphör. Därmed skulle den enhet inom förvaltningen som idag hanterar livsmedelskontroll behöva avvecklas, vilket även i sin tur kan få följdverkningar på organisationsstrukturen på förvaltningen.

Mot denna bakgrund har samhällsbyggnadsförvaltningen valt att fokusera på just detta förslag i sitt remissvar, snarare än att kommentera varje enskilt förslag och kontrollområde.

Den nuvarande kontrollorganisationen behöver förändras

Nämnden instämmer i att det finns brister i hur den nuvarande kontrollen i livsmedelskedjan är organiserad. Det är främst det stora antalet kontrollmyndigheter, 270 stycken, som försvårar möjligheten att få till en livsmedelskontroll som är så verkningsfull, effektiv och likvärdig som möjligt. Det är även problematiskt att det finns många kontrollmyndigheter som är små (mindre än tre årsarbetskrafter) vilket gör dem sårbara. Det medför utmaningar att säkerställa att det finns personal med rätt kompetens, särskilt inom krävande lagstiftningsområden.

Samtidigt vill nämnden framhålla att den kommunala livsmedelskontrollen i grunden är välfungerande. Det visar inte minst de årliga NKI-mätningarna (nöjd-kund-index) där företagen ger livsmedelskontrollen högt eller mycket högt betyg inom alla serviceområden vilket inbegriper bland annat kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

Även Livsmedelsverkets rapport Sveriges livsmedelskontroll 2023 redovisar att nästan alla högriskanläggningar kontrollerats (96 %) under 2023 vilket visar på kommunerna arbetar riskbaserat.

Många kommuner besitter hög kompetens inom livsmedelsområdet och bedriver ett aktivt arbete med kvalitetssäkring och kompetensutveckling. Genom samverkan i olika kommunala nätverk och forum främjas en mer likvärdig kontroll över kommungränserna.

Nämnden delar utredningens uppfattning att den offentliga kontrollen ska vara effektiv, verkningsfull och likvärdig över hela landet. Det är angeläget att brister som identifierats under lång tid åtgärdas, och att kontrollansvaret tydliggörs. Nämnden instämmer därför också i utredningens slutsats att nollalternativet, det vill säga att bibehålla den befintliga kontrollorganisationen, inte är ett alternativ.

Utmaningar med ett statligt övertagande av livsmedelskontrollen

Nämnden instämmer i att vissa av de brister som identifierats i den nuvarande kontrollorganisationen, såsom små och sårbara myndigheter, geografiska behörighetsgränser som försvårar myndighetsingripande och brist på specialistkompetens, kan hanteras mer effektivt genom ett förstatligande. Det är dock viktigt att understryka att ett statligt övertagande inte per automatik löser samtliga utmaningar. Vissa kommer att finnas kvar eller till och med försämrats och nya utmaningar kan uppstå inom kontrollverksamheten.

Nämnden uppfattar att utredningen i viss mån överdriver de problem och utmaningar som är förknippade med att behålla ett kommunalt kontrollansvar i någon form. Samtidigt bedöms utredningen underskatta motsvarande svårigheter vid ett förstatligande. Detta gäller både de förväntade effekterna på kontrollens likvärdighet och kvalitet, samt den statliga myndighetens faktiska kapacitet att – enbart genom sin storlek – hantera utmaningar kopplade till kompetensförsörjning och bemanning i hela landet.

Om arbetsplatserna centraliseras och den lokala närvaron försvinner försämrats möjligheterna, särskilt i de delar av landet där avstånden är stora, att snabbt agera vid till exempel matförgiftningsutbrott eller andra typer av händelsestyrda ärenden av allvarlig karaktär. Det kan även bli svårare att göra uppföljande kontroller.

Lokalt förankrade inspektörer med regelbunden närvaro och samarbete med andra kommunala funktioner, såsom bygglov och serveringstillstånd, får ofta tidig kännedom om nya verksamheter. Detta möjliggör information till företag om registreringsskyldighet och kan förebygga sanktionsavgifter. Inspektörer med god lokalkännedom har även bättre förutsättningar att identifiera pågående, men oregistrerade, verksamheter. Om kontrollen centraliseras till regionala kontor finns en risk att fler verksamheter undgår registrering och kontroll, vilket kan utnyttjas av oseriösa aktörer.

Utredningen bedömer att en statlig kontrollorganisation skulle kunna bidra till mer enhetlig och lättillgänglig rådgivning. Nämnden delar uppfattningen att det är viktigt att rådgivningen utvecklas och blir mer lättillgänglig inom områden där det finns särskilda behov, till exempel inom speciallagstiftningar såsom kosttillskott. Samtidigt anser nämnden att den stora gruppen av de verksamheter som utgörs av restauranger, caféer, butiker samt skola och omsorg i dagsläget upplever att de får god rådgivning. En centralisering av livsmedelskontrollen kan också innebära att företagen upplever en försämring, särskilt om inspektörer med god lokalkännedom och etablerad samverkan med andra kommunala funktioner inte längre är verksamma. Dessutom kan

tillgängligheten till myndighetens kontor försämrats i flera fall då den ersätts av regionala motsvarigheter.

Även om en större organisation kan bidra till att minska sårbarheten i personalförsörjningen, finns det inget som med säkerhet indikerar att rekryteringsutmaningarna i glesbefolkade områden automatiskt skulle lösas genom ett statligt övertagande av kontrollansvaret. Tvärtom föreligger en risk att kontrollverksamheten i dessa delar av landet försämrats, särskilt om arbetsplatserna lokaliseras långt från kontrollobjekten och kontrollen i praktiken behöver utföras av personal som är stationerad i andra delar av landet. Även om det är rimligt att som utredningen gör anta att delar av kommunernas personalstyrka som arbetar med livsmedelskontroll skulle flytta över till Livsmedelsverket vid ett förstatligande, så skulle långt ifrån all personal göra det. Att ersätta denna kapacitet och erfarenhet på annat sätt kan vara svårt. Detta kombinerat med att det finns för få utbildade inspektörer kan de få långgående effekter på myndighetens förmåga att utföra offentlig kontroll vad gäller tillräcklig kvalitet och omfattning.

Förslaget att i större utsträckning möjliggöra hemarbete inom kontrollverksamheten framstår som otillräckligt analyserat. Det bortser från de redan existerande svårigheterna att rekrytera inspektörer i glesbygd, samtidigt som det underminerar flera av de argument som framförs till stöd för ett förstatligande – såsom ökad styrning, effektivitet och minskad påverkan från lokala intressen. Hemarbete medför dessutom andra arbetsgivarutmaningar som inte behandlas i utredningen.

En förenkling som framförs i utredningen är att det blir enklare för företagen när det blir färre myndighetskontakter. Den absoluta majoriteten av livsmedelsföretag har i dagsläget inte Livsmedelsverket eller Jordbruksverket som kontrollmyndighet. Efter reformens genomförande kommer dessa verksamheter fortsatt att omfattas av annan kommunal tillsyn inom närliggande områden, såsom miljö, serveringstillstånd och tobak. Förslaget innebär därför inte en minskning av antalet kontrollmyndigheter för företagen, utan snarare en ökning.

Gällande likvärdigheten avseende avgifter för kontroll medför en kontrollmyndighet att timavgiften blir enhetlig och likvärdig men det bör även påpekas att det inte nödvändigtvis innebär en stärkt konkurrenskraft för företagen. Livsmedelsverkets timavgift för livsmedelskontroll är drygt 800 kronor högre än snittet för kommunerna, och drygt 300 kronor högre än den högsta kommunala timavgiften i landet. Detta innebär att många företag kommer att få ökade kostnader för livsmedelskontroll.

Den största utmaningen med ett förstatligande, vilket inte analyseras i utredningen, är att överföra själva ansvaret för livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket. Det är en mycket omfattande reform med betydande organisatoriska och praktiska utmaningar. Livsmedelsverket har i dagsläget ett begränsat operativt kontrollansvar och saknar den kapacitet, lokala närvaro och infrastruktur som krävs för att ta över kontrollen av cirka 96 000 anläggningar från kommunerna. Den föreslagna förändringen innebär att myndigheten måste mer än tredubbla sin personalstyrka inom kontrollområdet, utöver en omfattande förstärkning av verksamhetsstödande funktioner. Det kommer även att krävas etablering av nya kontor och regionala enheter i stora delar av landet där Livsmedelsverket idag inte har någon verksamhet.

Nämnden bedömer sammantaget att utredningen inte på ett tillräckligt övertygande sätt har visat att ett förstatligande av livsmedelskontrollen faktiskt kommer att leda till de förbättringar som eftersträvas vad gäller effektivitet, likvärdighet och förbättrade konkurrensvillkor för företagen. Det finns flera betydande utmaningar och risker för negativa konsekvenser inom den offentliga kontrollverksamheten, vilka utredningen inte har analyserat i tillräcklig omfattning eller föreslagit konkreta åtgärder för att hantera.

Alternativet att minska antalet kommunala kontrollmyndigheter har inte analyserats i tillräcklig utsträckning

Nämnden anser att utredningens analys är bristfällig då den endast jämför ett förstatligande av livsmedelskontrollen med ett oförändrat nuläge, och inte med alternativ där antalet kommunala kontrollmyndigheter minskas.

Detta innebär att ett potentiellt mer ändamålsenligt alternativ – exempelvis en koncentration till ett mindre antal kommunala myndigheter – avfärdas innan en likvärdig jämförelse har gjorts. Utredningen saknar dessutom en analys av genomförbarhet, kostnader och tidsåtgång för respektive alternativ, vilket gör det svårt att bedöma vilket som totalt sett är mest effektivt.

Ett övertagande av kontrollen till Livsmedelsverket innebär omfattande organisatoriska förändringar, inklusive nyrekrytering, lokalförsörjning och uppbyggnad av regional närvaro. Detta kräver betydande resurser och tid, vilket riskerar att påverka kontrollens kvalitet och tillgänglighet negativt under en längre period. Utredningens kostnadsberäkningar framstår som underskattade, särskilt antagandet om en självfinansieringsgrad på 95 procent, vilket är betydligt högre än kommunernas genomsnitt på cirka 65 procent. Om denna nivå inte uppnås ökar statens kostnader avsevärt.

Vidare saknas en finansiell analys av vad en minskning av antalet kommunala kontrollmyndigheter skulle innebära, trots att detta alternativ sannolikt är enklare och mer kostnadseffektivt att genomföra. Kommunerna har redan etablerade organisationer, personal och lokaler, vilket kan innebära lägre kostnader både för staten och för företagen.

Nämnden understryker att kostnader inte är avgörande i sig, men måste vägas mot de faktiska effekterna av respektive alternativ. Utan en likvärdig jämförelse mellan alternativen – där även finansiella och praktiska konsekvenser beaktas – är det inte möjligt att dra en välgrundad slutsats om vilket alternativ som ger bäst resultat för kontrollverksamheten och samhället i stort.

Reformarbetet inom kontrollorganisationen måste drivas vidare

Nämnden anser att regeringen inte bör gå vidare med utredningens förslag i dess nuvarande form. Samtidigt vill nämnden markera att även ett nollalternativ – att inte genomföra någon förändring alls – är otillräckligt. Det finns ett tydligt behov av att reformera kontrollorganisationen för att uppnå en mer likvärdig och effektiv livsmedelskontroll. Förändringen måste dock ske på ett genomtänkt och väl underbyggt sätt. Utredningens förslag saknar tillräcklig konkretisering och analys av kostnader, konsekvenser och effekter. Att genomföra en omfattande reform utan ett gediget beslutsunderlag riskerar att ersätta en bristfällig organisation med en annan som har liknande eller nya problem.

Nämnden delar inte utredningens uppfattning att reformen bör genomföras skyndsamt. Det är viktigare att förändringen blir rätt från början och sker under ordnade former. Utredningens genomlysning av kontrollkedjan är ett värdefullt underlag, men behöver kompletteras med fördjupade analyser innan beslut fattas.

Nämnden motsätter sig inte principiellt ett förstatligande, men anser att varken ett fortsatt kommunalt ansvar eller ett förstatligande bör ses som självändamål. Målet måste vara att skapa en effektiv och ändamålsenlig kontrollorganisation. För att uppnå detta krävs ytterligare konkretisering och utvärdering av förslagen innan reformen kan genomföras.

Bedömning av tidsram för föreslagen reform

Om beslut tas att kontrollansvaret överförs till Livsmedelsverket anser nämnden att den föreslagna tidsramen för reformen är orealistiskt snäv. Att överföra kontrollansvaret till Livsmedelsverket från 1 januari 2028 innebär en omfattande omställning, där myndigheten ska gå från att kontrollera cirka 1 500 till över 130 000 anläggningar. Detta kräver en kraftig expansion av organisationen, inklusive rekrytering, etablering av regionala kontrollenheter samt uppbyggnad av en helt ny organisationsstruktur.

En viktig förutsättning för övertagandet är att det finns ett fungerande ärendehanteringssystem med anläggningsregister. Utveckling och driftsättning av ett gemensamt system, samt konvertering av data från 270 myndigheter, är både tekniskt och juridiskt komplext. Nämnden bedömer att det inte är rimligt att detta kan vara på plats till 2028.

Med tanke på den stora omställning som reformen innebär och den snäva tidsramen så är det inte troligt att anta att Livsmedelsverket kommer att ha en fullt fungerande organisation vid övergången. En förhastad övergång riskerar att leda till minskad kontroll under lång tid framöver, vilket kan påverka livsmedelssäkerheten negativt och möjligheten att upptäcka fusk försvåras. Det finns även risk att kompetens förloras om planeringen av den nya organisationen upplevs som otillräcklig och inspektörer väljer att stanna kvar i kommunerna eller söker sig till andra yrken.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att en eventuell överföring av kontrollansvaret inte bör ske förrän en färdig struktur finns på plats. Livsmedelsverket bör ges i uppdrag att utreda vilka förutsättningar som behöver vara uppfyllda för ett övertagande, samt göra en realistisk tidsbedömning innan ett ikraftträdande fastställs.

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2025-10-03
KS/2025:264

Yttrande över remiss av betänkande: En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar stadsledningsförvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Sammanfattning

Solna stad har fått betänkandet *En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag* SOU 2025:64 på remiss från Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) för yttrande. Utredningen konstaterar att dagens kontrollorganisation med cirka 270 myndigheter är komplex och ställer stora krav på samordning och samverkan. Många myndigheter är små och sårbara, vilket påverkar kontrollens effektivitet, likvärdighet och avgiftsstruktur. Slutsatsen är att antalet kontrollmyndigheter bör minska. Utredningen har övervägt olika alternativ, inklusive sammanslagning av kommunala kontrollmyndigheter, men bedömer att dessa inte löser de identifierade problemen. I stället föreslås att ansvaret för livsmedelskontrollen flyttas till Livsmedelsverket, vilket bedöms ge bättre samordning och likvärdig kontroll. Foderkontroll och kontroll av animaliska biprodukter föreslås överföras till Jordbruksverket. Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Livsmedelsverket ska under 2026 förbereda omställningen, med start under 2027.

Ärendet har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden är det särskilt förslaget om att förstatliga livsmedelskontrollen som bedöms ha störst påverkan, då detta skulle innebära att nämndens ansvar för att utföra livsmedelskontroll upphör. Därmed skulle den enhet inom förvaltningen som idag hanterar livsmedelskontroll behöva avvecklas, vilket även i sin tur kan få följdverkningar på organisationsstrukturen på förvaltningen.

Mot denna bakgrund har miljö- och hälsoskyddsnämnden valt att fokusera på just detta förslag i sitt remissvar, snarare än att kommentera varje enskilt förslag och kontrollområde. Miljö- och hälsoskyddsnämnden delar uppfattningen att det finns behov av förändringar i kontrollorganisationen inom livsmedelskedjan, men anser att utredningens förslag inte är tillräckligt genomarbetat eller analyserat för att kunna ligga till grund för en så omfattande, genomgripande och kostnadskrävande reform. Utredningen har underskattat de praktiska utmaningarna med ett förstatligande av livsmedelskontrollen, samtidigt som de förväntade positiva effekterna i vissa delar framstår som övervärderade.

Stadsledningsförvaltningen instämmer i miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Stadsledningsförvaltningen förordar i första hand att arbetet med att reformera kontrollorganisationen i livsmedelskedjan ska fortsätta utredas. Om utredningens förslag ändå genomförs understryker stadsledningsförvaltningen vikten av att reformen föregås av en grundlig planering samt att tidsramen för ett genomförande förlängs.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande såsom sitt eget och överlämna det till Regeringskansliet.

Handlingar

- En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft. Betänkande av Utredningen om förenkling och finansiering av kontrollorganisationen i livsmedelskedjan.
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande över betänkandet En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64) inklusive protokollsutdrag

Alessandra Wallman
Stadsdirektör

Emelie Grind
Förvaltningschef

Beslutet expedieras till:
Regeringskansliet

Ärendet

Solna stad har fått betänkandet *En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag* SOU 2025:64 på remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Ärendet

Regeringen beslutade den 14 december 2023 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att se över hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Syftet med utredningen

har varit att stärka konkurrenskraften i livsmedelskedjan och skapa en mer effektiv kontrollstruktur som säkerställer likvärdiga konkurrensvillkor och förenklar för de företag som är verksamma inom områdena.

Utredaren hade i uppdrag att analysera ansvarsfördelningen mellan myndigheter som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, samt föreslå ändringar för att göra kontrollen mer verkningsfull, effektiv, enhetlig och likvärdig, samtidigt som den förenklas för företagen. Uppdraget innefattade även att föreslå en ändamålsenlig finansiering av offentlig kontroll för att minska företagens regelkostnader och skapa mer likvärdiga avgifter.

Vidare skulle utredaren föreslå åtgärder som förbättrar kontrollmyndigheternas rådgivning och stöd till företag, minska risken för omotiverade skillnader i detta stöd samt kartlägga hinder för samverkan mellan kontrollmyndigheter och föreslå förbättringar. Slutligen skulle åtgärder föreslås som särskilt underlättar för mikroföretag med diversifierad verksamhet inom livsmedelskedjan.

Utredningens slutsatser och förslag

Utredningen konstaterar att dagens kontrollorganisation med cirka 270 myndigheter är komplex och ställer stora krav på samordning och samverkan. Många myndigheter är små och sårbara, vilket påverkar kontrollens effektivitet, likvärdighet och avgiftsstruktur. Slutsatsen är att antalet kontrollmyndigheter bör minska.

Utredningen har övervägt olika alternativ, inklusive sammanslagning av kommunala kontrollmyndigheter, men bedömer att dessa inte löser de identifierade problemen. I stället föreslås att ansvaret för livsmedelskontrollen flyttas till Livsmedelsverket, vilket bedöms ge bättre samordning och likvärdig kontroll. Foderkontroll och kontroll av animaliska biprodukter föreslås överföras till Jordbruksverket.

Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Livsmedelsverket ska under 2026 förbereda omställningen, med start under 2027.

Nuvarande finansieringsmodell behålls, men avgifter inom vissa kontrollområden föreslås reduceras eller tas bort för att stärka konkurrensen. Utredningen föreslår även insatser för ökad samverkan mellan kontrollmyndigheter samt förbättrad dialog och rådgivning till företag.

Konsekvenser

Den stora konsekvensen av utredningens förslag är att kontrollansvaret flyttas från kommunerna och länsstyrelserna till Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Det medför ett omfattande behov av organisationsförändring, expanderings- och nyrekrytering för i första hand Livsmedelsverket. Myndighetens kontrollansvar kommer genom reformen att hundrafaldigas, från cirka 1500 anläggningar idag till cirka 150 000 anläggningar år 2028. Myndighetens personalstyrka kommer behöva mångdubbleras och kontrollenheter byggas upp på ett större antal nya orter för att säkerställa närvaro och kontrollkapacitet i hela landet. För kommunerna medför reformen att den verksamhet och organisation som är förknippad med livsmedelskontrollen (och i viss utsträckning kontrollen av animaliska biprodukter) behöver avvecklas och under år 2027 överflyttas till Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Utredningens bedömning av förslagets finansiella konsekvenser är att statens utgifter ökar med 130 miljoner kronor årligen. Av denna summa utgörs knappt 50 miljoner kronor av höjda anslag för Livsmedelsverkets övertagande av livsmedelskontroll, och knappt 50 miljoner kronor för att göra Livsmedelsverkets kontrollprogram anslagsfinansierade.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande

I sitt betänkande lämnar utredningen ett genomgripande förslag till förändring av kontrollansvaret, kompletterat med ett flertal ytterligare förslag som berör olika delar av kontrollsystemet. För miljö- och hälsoskyddsnämnden är det särskilt förslaget om att förstatliga livsmedelskontrollen som bedöms ha störst påverkan, då detta skulle innebära att nämndens ansvar för att utföra livsmedelskontroll upphör. Därmed skulle den enhet inom förvaltningen som idag hanterar livsmedelskontroll behöva avvecklas, vilket även i sin tur kan få följdverkningar på organisationsstrukturen på förvaltningen.

Mot denna bakgrund har miljö- och hälsoskyddsnämnden valt att fokusera på just detta förslag i sitt remissvar, snarare än att kommentera varje enskilt förslag och kontrollområde.

Den nuvarande kontrollorganisationen behöver förändras

Nämnden instämmer i att det finns brister i hur den nuvarande kontrollen i livsmedelskedjan är organiserad. Det är främst det stora antalet kontrollmyndigheter, 270 stycken, som försvårar möjligheten att få till en livsmedelskontroll som är så verkningsfull, effektiv och likvärdig som möjligt. Det är även problematiskt att det finns många kontrollmyndigheter som är små (mindre än tre årsarbetskrafter) vilket gör dem sårbara. Det medför utmaningar att säkerställa att det finns personal med rätt kompetens, särskilt inom krävande lagstiftningsområden.

Samtidigt vill nämnden framhålla att den kommunala livsmedelskontrollen i grunden är välfungerande. Det visar inte minst de årliga NKI-mätningarna (nöjd-kund-index) där företagen ger livsmedelskontrollen högt eller mycket högt betyg inom alla serviceområden vilket inbegriper bland annat kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

Även Livsmedelsverkets rapport Sveriges livsmedelskontroll 2023 redovisar att nästan alla högriskanläggningar kontrollerats (96 %) under 2023 vilket visar på att kommunerna arbetar riskbaserat.

Många kommuner besitter hög kompetens inom livsmedelsområdet och bedriver ett aktivt arbete med kvalitetssäkring och kompetensutveckling. Genom samverkan i olika kommunala nätverk och forum främjas en mer likvärdig kontroll över kommungränserna.

Nämnden delar utredningens uppfattning att den offentliga kontrollen ska vara effektiv, verkningsfull och likvärdig över hela landet. Det är angeläget att brister som identifierats under lång tid åtgärdas, och att kontrollansvaret tydliggörs. Nämnden instämmer därför också i utredningens slutsats att nollalternativet, det vill säga att bibehålla den befintliga kontrollorganisationen, inte är ett alternativ.

Utmaningar med ett statligt övertagande av livsmedelskontrollen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i att vissa av de brister som identifierats i den nuvarande kontrollorganisationen, såsom små och sårbara myndigheter, geografiska behörighetsgränser som försvårar myndighetsingripande och brist på specialistkompetens, kan hanteras mer effektivt genom ett förstatligande. Det är dock viktigt att understryka att ett statligt övertagande inte per automatik löser samtliga utmaningar. Vissa kommer att finnas kvar eller till och med försämrats och nya utmaningar kan uppstå inom kontrollverksamheten.

Nämnden uppfattar att utredningen i viss mån överdriver de problem och utmaningar som är förknippade med att behålla ett kommunalt kontrollansvar i någon form. Samtidigt bedöms utredningen underskatta motsvarande svårigheter vid ett förstatligande. Detta gäller både de förväntade effekterna på kontrollens likvärdighet och kvalitet, samt den statliga myndighetens faktiska kapacitet att – enbart genom sin storlek – hantera utmaningar kopplade till kompetensförsörjning och bemanning i hela landet.

Om arbetsplatserna centraliseras och den lokala närvaron försvinner försämrats möjligheterna, särskilt i de delar av landet där avstånden är stora, att snabbt agera vid till exempel matförgiftningsutbrott eller andra typer av händelsestyrda ärenden av allvarlig karaktär. Det kan även bli svårare att göra uppföljande kontroller.

Lokalt förankrade inspektörer med regelbunden närvaro och samarbete med andra kommunala funktioner, såsom bygglov och serveringstillstånd, får ofta tidig kännedom om nya verksamheter. Detta möjliggör information till företag om registreringsskyldighet och kan förebygga sanktionsavgifter. Inspektörer med god lokalkännedom har även bättre förutsättningar att identifiera pågående, men oregistrerade, verksamheter. Om kontrollen centraliseras till regionala kontor finns en risk att fler verksamheter undgår registrering och kontroll, vilket kan utnyttjas av oseriösa aktörer.

Utredningen bedömer att en statlig kontrollorganisation skulle kunna bidra till mer enhetlig och lättillgänglig rådgivning. Nämnden delar uppfattningen att det är viktigt att rådgivningen utvecklas och blir mer lättillgänglig inom områden där det finns särskilda behov, till exempel inom speciallagstiftningar såsom kosttillskott. Samtidigt anser nämnden att den stora gruppen av de verksamheter som utgörs av restauranger, caféer, butiker samt skola och omsorg i dagsläget upplever att de får god rådgivning. En centralisering av livsmedelskontrollen kan också innebära att företagen upplever en försämring, särskilt om inspektörer med god lokalkännedom och etablerad samverkan med andra kommunala funktioner inte längre är verksamma. Dessutom kan tillgängligheten till myndighetens kontor försämrats i flera fall då den ersätts av regionala motsvarigheter.

Även om en större organisation kan bidra till att minska sårbarheten i personalförsörjningen, finns det inget som med säkerhet indikerar att rekryteringsutmaningarna i glesbefolkade områden automatiskt skulle lösas genom ett statligt övertagande av kontrollansvaret. Tvärtom föreligger en risk att kontrollverksamheten i dessa delar av landet försämrats, särskilt om arbetsplatserna lokaliseras långt från kontrollobjekten och kontrollen i praktiken behöver utföras av personal som är stationerad i andra delar av landet. Även om det är rimligt att som utredningen gör anta att delar av kommunernas personalstyrka som arbetar med livsmedelskontroll skulle flytta över till Livsmedelsverket vid ett förstatligande, så skulle långt ifrån all personal göra det. Att ersätta

denna kapacitet och erfarenhet på annat sätt kan vara svårt. Detta kombinerat med att det finns för få utbildade inspektörer kan de få långgående effekter på myndighetens förmåga att utföra offentlig kontroll vad gäller tillräcklig kvalitet och omfattning.

Förslaget att i större utsträckning möjliggöra hemarbete inom kontrollverksamheten framstår som otillräckligt analyserat. Det bortser från de redan existerande svårigheterna att rekrytera inspektörer i glesbygd, samtidigt som det underminerar flera av de argument som framförs till stöd för ett förstatligande – såsom ökad styrning, effektivitet och minskad påverkan från lokala intressen. Hemarbete medför dessutom andra arbetsgivarutmaningar som inte behandlas i utredningen.

En förenkling som framförs i utredningen är att det blir enklare för företagen när det blir färre myndighetskontakter. Den absoluta majoriteten av livsmedelsföretag har i dagsläget inte Livsmedelsverket eller Jordbruksverket som kontrollmyndighet. Efter reformens genomförande kommer dessa verksamheter fortsatt att omfattas av annan kommunal tillsyn inom närliggande områden, såsom miljö, serveringstillstånd och tobak. Förslaget innebär därför inte en minskning av antalet kontrollmyndigheter för företagen, utan snarare en ökning.

Gällande likvärdigheten avseende avgifter för kontroll medför en kontrollmyndighet att timavgiften blir enhetlig och likvärdig men det bör även påpekas att det inte nödvändigtvis innebär en stärkt konkurrenskraft för företagen. Livsmedelsverkets timavgift för livsmedelskontroll är drygt 800 kronor högre än snittet för kommunerna, och drygt 300 kronor högre än den högsta kommunala timavgiften i landet. Detta innebär att många företag kommer att få ökade kostnader för livsmedelskontroll.

Den största utmaningen med ett förstatligande, vilket inte analyseras i utredningen, är att överföra själva ansvaret för livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket. Det är en mycket omfattande reform med betydande organisatoriska och praktiska utmaningar. Livsmedelsverket har i dagsläget ett begränsat operativt kontrollansvar och saknar den kapacitet, lokala närvaro och infrastruktur som krävs för att ta över kontrollen av cirka 96 000 anläggningar från kommunerna. Den föreslagna förändringen innebär att myndigheten måste mer än tredubbla sin personalstyrka inom kontrollområdet, utöver en omfattande förstärkning av verksamhetsstödande funktioner. Det kommer även att krävas etablering av nya kontor och regionala enheter i stora delar av landet där Livsmedelsverket idag inte har någon verksamhet.

Nämnden bedömer sammantaget att utredningen inte på ett tillräckligt övertygande sätt har visat att ett förstatligande av livsmedelskontrollen faktiskt kommer att leda till de förbättringar som eftersträvas vad gäller effektivitet, likvärdighet och förbättrade konkurrensvillkor för företagen. Det finns flera betydande utmaningar och risker för negativa konsekvenser inom den offentliga kontrollverksamheten, vilka utredningen inte har analyserat i tillräcklig omfattning eller föreslagit konkreta åtgärder för att hantera.

Alternativet att minska antalet kommunala kontrollmyndigheter har inte analyserats i tillräcklig utsträckning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att utredningens analys är bristfällig då den endast jämför ett förstatligande av livsmedelskontrollen med ett oförändrat nuläge, och inte med alternativ där antalet kommunala kontrollmyndigheter minskas.

Detta innebär att ett potentiellt mer ändamålsenligt alternativ – exempelvis en koncentration till ett mindre antal kommunala myndigheter – avfärdas innan en likvärdig jämförelse har gjorts. Utredningen saknar dessutom en analys av genomförbarhet, kostnader och tidsåtgång för respektive alternativ, vilket gör det svårt att bedöma vilket som totalt sett är mest effektivt.

Ett övertagande av kontrollen till Livsmedelsverket innebär omfattande organisatoriska förändringar, inklusive nyrekrytering, lokalförsörjning och uppbyggnad av regional närvaro. Detta kräver betydande resurser och tid, vilket riskerar att påverka kontrollens kvalitet och tillgänglighet negativt under en längre period. Utredningens kostnadsberäkningar framstår som underskattade, särskilt antagandet om en självfinansieringsgrad på 95 procent, vilket är betydligt högre än kommunernas genomsnitt på cirka 65 procent. Om denna nivå inte uppnås ökar statens kostnader avsevärt.

Vidare saknas en finansiell analys av vad en minskning av antalet kommunala kontrollmyndigheter skulle innebära, trots att detta alternativ sannolikt är enklare och mer kostnadseffektivt att genomföra. Kommunerna har redan etablerade organisationer, personal och lokaler, vilket kan innebära lägre kostnader både för staten och för företagen.

Nämnden understryker att kostnader inte är avgörande i sig, men måste vägas mot de faktiska effekterna av respektive alternativ. Utan en likvärdig jämförelse mellan alternativen – där även finansiella och praktiska konsekvenser beaktas – är det inte möjligt att dra en välgrundad slutsats om vilket alternativ som ger bäst resultat för kontrollverksamheten och samhället i stort.

Reformarbetet inom kontrollorganisationen måste drivas vidare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att regeringen inte bör gå vidare med utredningens förslag i dess nuvarande form. Samtidigt vill nämnden markera att även ett nollalternativ – att inte genomföra någon förändring alls – är otillräckligt. Det finns ett tydligt behov av att reformera kontrollorganisationen för att uppnå en mer likvärdig och effektiv livsmedelskontroll.

Förändringen måste dock ske på ett genomtänkt och väl underbyggt sätt. Utredningens förslag saknar tillräcklig konkretisering och analys av kostnader, konsekvenser och effekter. Att genomföra en omfattande reform utan ett gediget beslutsunderlag riskerar att ersätta en bristfällig organisation med en annan som har liknande eller nya problem.

Nämnden delar inte utredningens uppfattning att reformen bör genomföras skyndsamt. Det är viktigare att förändringen blir rätt från början och sker under ordnade former. Utredningens genomlysning av kontrollkedjan är ett värdefullt underlag, men behöver kompletteras med fördjupade analyser innan beslut fattas.

Nämnden motsätter sig inte principiellt ett förstatligande, men anser att varken ett fortsatt kommunalt ansvar eller ett förstatligande bör ses som självändamål. Målet måste vara att skapa en

effektiv och ändamålsenlig kontrollorganisation. För att uppnå detta krävs ytterligare konkretisering och utvärdering av förslagen innan reformen kan genomföras.

Bedömning av tidsram för föreslagen reform

Om beslut tas att kontrollansvaret överförs till Livsmedelsverket anser miljö- och hälsoskyddsnämnden att den föreslagna tidsramen för reformen är orealistiskt snäv. Att överföra kontrollansvaret till Livsmedelsverket från 1 januari 2028 innebär en omfattande omställning, där myndigheten ska gå från att kontrollera cirka 1 500 till över 130 000 anläggningar. Detta kräver en kraftig expansion av organisationen, inklusive rekrytering, etablering av regionala kontrollenheter samt uppbyggnad av en helt ny organisationsstruktur.

En viktig förutsättning för övertagandet är att det finns ett fungerande ärendehanteringssystem med anläggningsregister. Utveckling och driftsättning av ett gemensamt system, samt konvertering av data från 270 myndigheter, är både tekniskt och juridiskt komplext. Nämnden bedömer att det inte är rimligt att detta kan vara på plats till 2028.

Med tanke på den stora omställning som reformen innebär och den snäva tidsramen så är det inte troligt att anta att Livsmedelsverket kommer att ha en fullt fungerande organisation vid övergången. En förhastad övergång riskerar att leda till minskad kontroll under lång tid framöver, vilket kan påverka livsmedelssäkerheten negativt och möjligheten att upptäcka fusk försvåras. Det finns även risk att kompetens förloras om planeringen av den nya organisationen upplevs som otillräcklig och inspektörer väljer att stanna kvar i kommunerna eller söker sig till andra yrken.

Mot denna bakgrund föreslår nämnden att en eventuell överföring av kontrollansvaret inte bör ske förrän en färdig struktur finns på plats. Livsmedelsverket bör ges i uppdrag att utreda vilka förutsättningar som behöver vara uppfyllda för ett övertagande, samt göra en realistisk tidsbedömning innan ett ikraftträdande fastställs.

Stadsledningsförvaltningens synpunkter och förslag

Stadsledningsförvaltningen instämmer i miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Stadsledningsförvaltningen delar uppfattningen att det finns behov av förändringar i kontrollorganisationen inom livsmedelskedjan, däremot anser stadsledningsförvaltningen att utredningens förslag inte är tillräckligt genomarbetat eller analyserat för att kunna ligga till grund för en så omfattande, genomgripande och kostnadskrävande reform. Utredningen har underskattat de praktiska utmaningarna med ett förstatligande av livsmedelskontrollen, samtidigt som de förväntade positiva effekterna i vissa delar framstår som övervärderade.

Stadsledningsförvaltningen vill särskilt lyfta att den samverkan och samordning som idag sker mellan livsmedelskontrollen och andra kommunala funktioner, såsom bygglov, miljö- och hälsoskydd samt serveringstillstånd, och som bidrar till att företag får en samlad och effektiv service riskerar att försämrats vid ett statligt övertagande. Lokalt förankrade inspektörer med regelbunden närvaro och samverkan med andra kommunala funktioner ofta får tidig kännedom om nya verksamheter. Detta möjliggör information till företag om registreringskyldighet och kan förebygga sanktionsavgifter. Inspektörer med god lokalkännedom har även bättre förutsättningar

att identifiera pågående, men oregistrerade, verksamheter. Om kontrollen centraliseras till regionala kontor finns en risk att fler verksamheter undgår registrering och kontroll.

Vidare lyfter utredningen fram förstatligandet av djurskyddskontrollerna år 2009 som ett positivt exempel. Samtidigt visar Statskontorets uppföljning att antalet kontroller minskade avsevärt efter övertagandet, att kostnaderna översteg de tillförda resurserna samt att kontrollernas effektivitet varierade stort. På liknande sätt visar Statskontorets utvärdering av Länsstyrelsernas övertagande av kontrollansvaret för livsmedel och foder i primärproduktionen att kontrollerna efter övertagandet inte var riskbaserade eller enhetliga, att de inte genomfördes tillräckligt regelbundet och att de inte uppnådde önskad effekt.

Mot denna bakgrund ifrågasätter stadsledningsförvaltningen om det föreslagna reformpaketet verkligen kommer att leda till de förbättringar som avses. Dessutom saknas en tillräcklig genomlysning av alternativa lösningar som skulle kunna vara mindre ingripande och mer kostnadseffektiva än ett fullständigt förstatligande.

Stadsledningsförvaltningen förordar i första hand att arbetet med att reformera kontrollorganisationen i livsmedelskedjan ska fortsätta utredas. Om utredningens förslag ändå genomförs understryker stadsledningsförvaltningen vikten av att reformen föregås av en grundlig planering samt att tidsramen för ett genomförande förlängs.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta förvaltningens förslag till yttrande såsom sitt eget och överlämna det till Regeringskansliet.